

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 644/2022
25.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., Општина ..., чији су пуномоћници Марко Радивојевић и Ненад Сацаковић, адвокати из ..., против тужене „Комерцијална банка“ АД Београд, чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 538/21 од 07.10.2021. године, у седници одржаној 25.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 538/21 од 07.10.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду ревизијских трошкова.

Образложење

Пресудом Основног суда у Петровцу на Млави, Судска јединица у Жагубици П1 23/19 од 12.11.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и поништено као незаконито решење тужене од 29.08.2019. године и обавезана тужена да тужиљу врати на рад на послове који одговарају стручној спреми тужиље. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи плати трошкове парничног поступка од 106.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 538/21 од 07.10.2021. године, преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да се поништи као незаконито решење тужене од 29.08.2019. године и да се обавезе тужена да је врати на рад на послове који одговарају њеној стручној спреми и обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка од 167.400,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавила тужиља због битних повреда одредаба парничног поступка,

погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка, а није дошло ни до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује, нити је дошло до погрешне примене материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је била запослена код тужене на неодређено време, на пословима менаџер продаје у Експозитури ..., Пословни центар ..., по основу уговора о раду од 27.10.2005. године са припадајућим анексима. Решењем тужене од 29.08.2019. године тужилци је отказан уговор о раду зато што је својом кривицом учинила повреду радне обавезе из члана 179. став 2. тачка 2. и 5. Закона о раду, члана 71. Колективног уговора банке, члана 4, 5. и 6. Кодекса банке, као и тачке 5.2.3 Упутства „благајничко пословање“, на тај начин што је дана 15.04.2019. године, 22.04.2019. године и 20.05.2019. године из своје благајне извршила исплату одређене суме новца, без књижења трансакције исплате кроз систем банке услед чега је у благајни тужилце настао мањак. Ванредном контролом дана 20.05.2019. године утврђено је да је тужилца тога дана, непосредно пре ванредне контроле, без књижења трансакције предала запосленом ББ, директору експозитуре, износ од 294.830,00 динара, који је новац изнео ван пословних просторија банке и однео у мењачницу „Davidoff“ за потребе мењачнице за ситним апоенима. Оспореном решењу о отказу претходило је решење о привременом удаљењу са рада и упозорење на постојање разлога за отказ на које се тужилца изјаснила.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев закључивши да нису били испуњени законски услови за давање отказа уговора о раду тужилци у смислу одребе члана 179. став 2. тачка 2. и 5. Закона о раду, јер тужилца повреду радне обавезе која јој је стављена на терет није учинила својом кривицом. Према становишту првостепеног суда, непоступање тужилце у складу са Правилима понашања и професионалне етике банке и Упутством за благајничко пословање, није било учињено намерно или из грубе непажње, а при том је поступала и по усменом наређењу директора експозитуре.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев као неоснован налазећи да су били испуњени услови из члана 179. став 2. тачка 2. и 5. Закона о раду за отказ уговора о раду тужилци због учињене повреде радне обавезе наведене у побијаном решењу, с обзиром да је издавала одређене суме новца из своје благајне без претходног књижења кроз систем банке, што је њена обавеза као благајника, те је тако свесно поступала супротно предвиђеној процедури пословања. Према ставу другостепеног суда, тужилца је својом кривицом учинила повреду радне обавезе која је такве природе да не може да настави рад код тужене из чега произлази да је решење о отказу законито.

Неосновано се ревизијом тужиље побија другостепена пресуда због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 179. став 2. тач. 2. и 5. Закона о раду („Службени гласник РС“, 24/05...75/14), прописано је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе и то ако злоупотреби положај или прекорачи овлашћења, или ако учини другу повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду.

Одредбом члана 71. Колективног уговора тужене, предвиђено је да запосленом може престати радни однос због учињене повреде радне обавезе предвиђене законом, уговором о раду, односно због учињене повреде радне дисциплине уређене законом и уговором.

Чланом 4. став 1. Правила понашања и професионалне етике банке, који се односи на законитост пословања, предвиђено је да се етичко понашање у пословним активностима заснива на поштовању важећих прописа, интерних аката, правила и стандарда банкарског пословања и представља приоритетну обавезу свих запослених. Чланом 5. истог акта, који се односи на савесност и поштење наведено је да су запослени дужни да поверене послове обављају у складу са начелом савесности и поштења.

Тачком 5.2.3 Упутства о благајничком пословању, предвиђено је да је пре сваке исплате ликвидатор благајник дужан да поступи према процедурама надлежних сектора везаних за идентификацију клијента и рачуна, са посебним акцентом на визуелну идентификацију клијента на основу ID документа, савјешње података у ID документу и картици/књижици са подацима у информационом систему банке и савјешње потписа на налогу са потпису на презентованој картици/књижици, односно идентификацију правног лица у складу са упутствима надлежног сектора.

У конкретном случају несумњиво је утврђено да је тужиља дана 20.05.2019. године извршила повреду радне обавезе предвиђену законом и актима тужене, на начин и под условима наведеним у побијаном решењу о отказу уговора о раду.

Имајући у виду наведене норме, услов за постојање отказног разлога за повреду радне обавезе је кривица запосленог за предузету радњу или пропуштање да предузме одређену радњу у циљу извршења радне обавезе која представља биће повреде радне обавезе и постојање узрочне везе између радње и учињене повреде радне обавезе. Правилно је другостепени суд закључио да је тужиља својом кривицом учинила повреду радне обавезе која се састоји у томе да што је дана 20.05.2019. године из благајне којом је била задужена, извршила исплату износа од 294.830,00 динара, а без књижења ове трансакције кроз систем банке и новац предала запосленом ББ, који је новац изнео ван пословних просторија банке. Услед оваквог поступања тужиље, а након ненајављене интерне контроле тужене и пресека стања готовине и вредности у експозитури и трезору, утврђено је неслагање благајне тужиље у наведеном износу који је подигла из благајне, на који начин је тужиља поступила супротно упутству за благајничко пословање. У конкретној ситуацији тужиља је извршила исплату новчаног износа не користећи образац „налог за исплату“ и не вршећи идентификацију клијента и рачуна према процедурама надлежних сектора, као ни књижење налога кроз систем

банке, а што представља њену обавезу приликом исплате новца из благајне, чиме је учинила повреду радне обавезе која јој је стављена на терет.

Неосновао се у ревизији наводи да другостепени суд није утврдио степен кривице тужиле, јер је за постојање повреде радне обавезе довољно да запослени свесно није поступао онако како је требало, с обзиром да Закон о раду (осим код одговорности запосленог за штету), не врши степеновање кривице. Одговорност тужиле као благајника произашла је из непридржавања правила и упутстава којих запослени на том радном месту мора да се придржава.

Такође, навод ревизије да на крају радног дана у благајни није било мањка не ослобађа тужилу одговорности за учињену повреду радне обавезе.

Имајући у виду наведено, по оцени Врховног суда, правилан је закључак другостепеног суда да су се у радњама тужиле стекла обележја повреде радне обавезе које су јој стављене на терет, па јој је побијаним решењем законито престао радни однос. Пре отказа уговора о раду, тужена је тужилу писаним путем упозорила на постојање разлога за отказ, у складу са обавезом из члана 180. Закона о раду, чиме је испоштована и процедура давања отказа. Како је тужилу законито престао радни однос, то нема основа да тужилу буде враћена на рад код тужене у смислу члана 191. Закона о раду.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка је одбијен, с обзиром на то да тужилу по овом правном леку није успела, па је применом члана 165. став 2. ЗПП, донета одлука као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**